

Geschiedenis groep 8 Hoofdstuk 1 De eeuw der koningen

Koninkrijk der Nederlanden

Willem I 1814 - 1840

- * alle macht
- * deed veel voor handel en industrie
- * haalt stoomtrein naar Nederland
- * legt spoorlijn aan
- * zorgt voor waterwegen tussen
  - a. Rotterdam en Noordzee (Nieuwe waterweg)
  - b. Amsterdam en Noordzee (Noordzeekanaal)
- * 10 jarige oorlog met België

Willem II 1840 - 1849

- * alle macht

* rijke burgers zijn ontevreden

* om ze toch tevreden te houden komt er een nieuwe grondwet (1848); Kiesrecht voor de rijke burgers

Willem III 1849 - 1890

* geen macht

* de regering die heeft alle macht en die wordt gekozen door de rijke burgers

De Fransen zijn uit ons land verdwenen en in het Koninkrijk der Nederlanden komt de eerste koning; Willem I. Hij bouwt Nederland weer helemaal op na deze periode. Hij zorgt voor goede huizen, wegen, waterwegen, en haalt de stoomtrein naar Nederland. Ook zorgt hij ervoor dat de steden Amsterdam en Rotterdam verbonden worden met de Noordzee en zo kunnen groeien tot wereldsteden. Daardoor kwamen er meer banen en werd er meer geld verdiend.

Deze koning is protestant en het katholieke België wil hem niet als koning. Zij gaan de strijd aan met Nederland. Het komt niet tot een oorlog, maar bijna 10 jaar lang is er een wapenstilstand tussen deze twee landen.

Deze oorlog kost wel heel veel geld. Na die 10 jaar, wordt België toch onafhankelijk. Zij krijgen ook een koning; Leopold I. Willem II is een militair, die erg goed is voor zijn volk. De rijken willen echter meer inspraak hebben. De rijken richten een club op; de Liberalen. Hun leider is meneer Thorbecke. Zij willen kiesrecht. Willem II kan het lang tegenhouden, maar de rijken winnen. Ook in andere landen in Europa krijgen rijken steeds meer te vertellen.

Willem III heeft al geen echte macht meer. De rijke hebben het voor het zeggen. Als Willem overlijdt is zijn dochter Wilhelmina nog te jong. Zijn vrouw Emma neemt zijn taken over tot Wilhelmina 18 jaar is. Emma wordt geen koningin, maar Regentes genoemd.

Wonen en werken in Nederland

Eerst is Nederland een landbouw land. Dat was zwaar werk want er waren nog geen machines. Alles werd met de hand en met paard en wagen gedaan. In de winter was er niet veel te doen op het land, de arbeiders verdienden dan hun geld met handwerken. De kinderen gingen in de winter naar school en in de zomer werkten ze op het land.

In 1780 vindt James Watt de stoommachine uit. Deze machine kan andere machines laten bewegen/laten werken. De stoommachine zorgt voor een snelle verandering in de industrie (= de industriële Revolutie) Er kwamen fabrieken en die konden sneller en goedkoper werken dan de arbeiders. Zij hadden dus in de winter geen werk meer, het handwerken verdwijnt al snel (te duur en duurt te lang). In Nederland begon de industriële revolutie pas na 1850.

stoomtrein

Fabrieken komen in de grote steden (Amsterdam en Rotterdam). Veel arbeiders trekken naar die steden om in de fabrieken te gaan werken. Dit noemen we urbanisatie. Op het land kwam een eind aan het handwerk. De machines konden het veel goedkoper. Dus in de winter konden de boeren geen geld verdienen. Toen ook het werk op het land werd overgenomen door machines, kwamen nog meer landarbeiders zonder werk te zitten. Zij vertrokken naar de stad.

Vooraf vrouwen en kinderen werken in fabrieken; zij zijn goedkoper dan mannen. Er zijn dus veel mannen werkloos. Het werken in de fabrieken was erg ongezond:

- * dag en nacht werken
- * het is er donker, benauwd en stoffig
- * veel lawaai van de machines

De mensen die in de steden gaan wonen, komen in arbeidershuisjes te wonen. Huizen worden per kamer verhuurd, dus per kamer woont er 1 gezin. Er is nog bijna geen waterleiding en riool. Op het land wonen de mensen in plaggenhutten.

plaggenhut

Het leven in de stad is niet gezond:

- * veel mensen in 1 klein huis
- * vervuiling door rook van de fabrieken
- * geen riool
- * afval op straat

Hierdoor waren er in die tijd veel ziektes. Door al die fabrieken, komen er veel meer producten en dus ook meer handel. De handel gaat over wegen, spoorlijnen en water. Er worden dus ook mee wegen en spoorlijnen aangelegd. Daar kunnen veel mensen aan werken. Er komen meer stoomschepen en stoomtreinen. Om deze te maken zijn er ook mensen nodig en ook hier was er dus volop werk te vinden

Door dit alles werden de fabriekseigenaren en de handelaren steeds rijker en de arbeiders steeds armer. Hun kinderen moesten ook gaan werken om genoeg geld te verdienen en konden dus niet naar school. Zonder school krijgen ook zij geen goede baan en moeten hun kinderen ook weer in de fabriek gaan werken. Zo gaat dat steeds maar door.

Nu staan de fabrieken niet meer in de stad, maar op een industrieterrein buiten de stad. De lonen en werktijden zijn verbeterd. Ook moeten fabrieken nu rekening houden met het milieu en de gezondheid van de arbeiders.

In sommige landen, werken er nog steeds kinderen in fabrieken.

1. Noem 3 dingen waar Koning Willem I voor heeft gezorgd.
2. Wat had Koning Willem II verzonnen om de rijke burgers tevreden te houden?
3. Wie hebben het voor het zeggen toen Koning Willem III aan de macht was?
4. In 1780 wordt de ..... uitgevonden door .....
5. Veel arbeiders gaan in de steden wonen en werken. Dit noemen we.....?
6. Noem 3 dingen waardoor het ongezond was om vroeger in de stad te wonen.
7. Wie werkten meestal in fabrieken? En waarom juist deze groep mensen?
8. Hoe vervoerden mensen in die tijd hun goederen (Handel)?
9. Vroeger stonden fabrieken midden in..... en tegenwoordig op een.....
10. In wat voor soort huizen woonden de landarbeiders?